

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΣΤ΄ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ (ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ)

Η αὐτάρκεια καί ἡ ταπείνωση
Καραβιδόπουλος Ἰωάννης (Καθηγητής Πανεπιστημίου)

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ Τ. Κ. 19003
ΤΗΛ. / FAX: 22990 40040, email: ag.nikolaosmark@yahoo.gr
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikolaosmark.gr

Κ Υ Ρ Ι Α Κ Η 17 Φ Ε Β Ρ Ο Υ Α Ρ Ι Ο Υ 2019

- ✿ Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος Τήρωνος (307).
- ✿ Μαριάμνης αδελφῆς ἀποστόλου Φιλίππου (α' αἰ.),
- ✿ Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας βασιλέων, Θεοοστηρίκτου ὁσίου,
- ✿ Θεοδώρου νεομάρτυρος ἐν Μυτιλήνῃ (1795).

Ἡ αὐτάρκεια καὶ ἡ ταπείνωση

Καραβιδόπουλος Ἰωάννης (Καθηγητὴς Πανεπιστημίου)

Ἐἶπε ὁ Κύριος αὐτῇ τὴν παραβολή: «Δύο ἄνθρωποι ἀνέβηκαν στό ναό γιά νά προσευχηθοῦν. Ὁ ἓνας ἦταν Φαρισαῖος κι ὁ ἄλλος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος στάθηκε ἐπίδεικτικά κι ἔκανε τὴν ἐξις προσευχή σχετικά μέ τόν ἑαυτό του: “Θεέ μου, σ’ εὐχαριστῶ πού ἐγώ δέν εἶμαι σάν τούς ἄλλους ἀνθρώπους ἄρπαγας, ἄδικος, μοιχός, ἢ καί σάν αὐτόν ἐδῶ τόν τελώνη. Ἐγώ νηστεύω δύο φορές τὴν ἐβδομάδα καί δίνω στό ναό τό δέκατο ἀπ’ ὅλα τά εἰσοδήματα μου”. Ὁ τελώνης, ἀντίθετα, στεκόταν πολύ πίσω καί δέν τολμοῦσε οὔτε τά μάτια του νά σηκώσει στόν οὐρανό. Χτυποῦσε τό στήθος του καί ἔλεγε: “Θεέ μου, σπλαχνίσου με τόν ἁμαρτωλό”. Σᾶς βεβαιῶνῶ πῶς αὐτός ἔφυγε γιά τό σπίτι του ἀθῶος καί συμφιλιωμένος μέ τό Θεό, ἐνῶ ὁ ἄλλος ὄχι· γιατί ὅποιος ὑψώνει τόν ἑαυτό του θά ταπεινωθεῖ, κι ὅποιος τόν ταπεινώνει θά ὑψωθεῖ» (Λουκ. 18, 10-14).

Δύο χαρακτηριστικούς τύπους ἀνθρώπων μᾶς παρουσιάζει ἡ σημερινή εὐαγγελική περικοπή: Ἕνα Φαρισαῖο καί ἕναν τελώνη πού προσεύχονται στό Ναό. Ἀποτελοῦν τούς δύο ἀντίθετους πόλους τῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ ἓνας εἶναι ὁ εὐσεβῆς καί δίκαιος στά μάτια τῶν ἀνθρώπων, ὁ γνόστης τοῦ Νόμου, ὁ ἀνήκων στήν ομάδα τῶν Φαρισαίων πού ἦταν ἡ ἄρχουσα θρησκευτική τάξη. Ὁ ἄλλος εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τῆς τάξεως τῶν ἁμαρτωλῶν, τῶν ἀνθρώπων πού τό ἐπάγγελμά τους ἦταν συνυφασμένο

Κυριακή ΓΣΤ' τοῦ Λουκά (Τελώνου καὶ Φαρισαίου)

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Λουκ. η' 10-14)

Θίπεν ό Κύριος τήν παραβολήν ταύτην· Άνθρωποι δύο άνέβησαν εις τό ιερόν προσεύξασθαι, ό εις Φαρισαίος και ό έτερος τελώνης. Ό Φαρισαίος σταθείς πρός έαυτόν ταύτα προσήχητο· Ό Θεός, εύχαριστώ σοι ότι ούκ ειμι ώσπερ οι λοιποι των ανθρώπων, άρπαγες, άδικοι, μοιχοί, ή και ώς ούτος ό τελώνης· νηστεύω δις του σαββάτου, άποδεκατώ πάντα όσα κτώμαι. Και ό τελώνης μακρόθεν έστώς ούκ ήθελεν ούδέ τους όφθαλμούς εις τον ούρανόν έπαραι, άλλ' έτυπτεν εις τό στήθος αυτου λέγων· Ό Θεός, ίλάσθητί μοι τω άμαρτωλω. Λέγω ύμιν, κατέβη ούτος δεδικαιωμένος εις τον οικον αυτου ή εκείνος· ότι πās ό ύψων έαυτόν ταπεινωθήσεται, ό δέ ταπεινων έαυτόν ύψωθήσεται.

μέ τήν άρπαγή, τή βιαιότητα, τήν απομύζηση των ύπαρχόντων του λαου. Τελώνης στή συνείδηση όλης τής κοινωνίας τής έποχής είναι ό έσχατος των άμαρτωλων.

Τί λέγουν λοιπόν οι δύο αυτοί άνθρωποι στην προσευχή τους; Άς δοϋμε κατ' άρχήν τήν προσευχή του Φαρισαίου, προσπαθώντας να διερευνήσουμε εάν ό τύπος αυτου του θρησκευομενου ανθρωπου είναι γνωστός και σε μās σήμερα: «Θεέ μου, σ' εύχαριστώ πού εγώ δεν ειμαι σαν τους άλλους ανθρωπους άρπαγας, άδικος, μοιχος, ή και σαν αυτόν εδω τον τελώνη. Έγώ νηστεύω δύο φορές τήν εβδομάδα και δίνω στο ναό τό δέκατο απ' όλα τά εισοδήματά μου». Η προσευχή αυτή είναι έπαινος του έαυτου του και των άρετων του. Απαριθμεί ό Φαρισαίος τά έργα του και αισθάνεται ασύγκριτη ύπεροχή εναντι των λοιπων ανθρωπων, τους όποιους γενικά χαρακτηρίζει ως άμαρτωλους. Εύχαριστεί τον Θεό ή μάλλον συγγαίρει τον έαυτό του, γιατί υπερέχει απ' όλους τους άλλους. Δεν αισθάνεται να του λείπει τίποτε! Είναι αυτάρκης και δεν φαίνεται να εξαρτάται καθόλου από τον Θεό, άφου έχει τόσα δικά του έργα στά όποια μπορεί να στηριχθεί και για τά όποια μπορεί να καυχηθεί. Σαν κέντρο του κόσμου βλέπει όχι τον Θεό αλλά τον έαυτό του μέ τίς πανθομολογούμενες

Κυριακή ΙΣΤ' του Λουκά (Τελώνου και Φαρισαίου)

ἀρετές του. Τόν Θεό τόν χρειάζεται μόνο για νά ἐπιβεβαιώσει και νά ἀναγνωρίσει τίς ἀρετές του. Δέν εἶναι δυνατό νά ἔχει ὁ Θεός διαφορετική γνώμη για τόν φτασμένο αὐτόν ἐνάρετο ἄνθρωπο! Αἰσθάνεται τόσο κοντά στόν Θεό, σάν νά ἔχει συνάψει συμφωνία μαζί του για νά κρίνουν και νά κατακρίνουν ἀπό κοινοῦ ὅλους τους ἁμαρτωλούς!

Συμφωνεῖ ἄραγε και ὁ Θεός μέ τή βεβαιότητα αὐτή τοῦ Φαρισαίου; Τήν ἀπάντηση μᾶς τήν δίνει τό τέλος τῆς παραβολῆς. Ἄς δοῦμε ὅμως και τήν προσευχή τοῦ τελῶνη. Αὐτός συντριμμένος ἀπό τίς ἁμαρτίες του και βλέποντας ὅτι κάθε δική του πράξη και ἐκδήλωση συνδέεται μέ τήν ἁμαρτία, ζητεῖ ταπεινωμένος και κτυπώντας τό στήθος του τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ: «Θεέ μου, σπλαχνίσου με τόν ἁμαρτωλό». Δέν κρίνει κανένα, κατακρίνει μόνο τόν ἑαυτό του, τόν ὁποῖο βλέπει τελείως χαμένο χωρίς τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

«Δικαιώθηκε», βρῆκε δηλ. χάρη, και «ἔφυγε για τό σπίτι του ἀθῶος και συμφιλιωμένος μέ τό Θεό», μᾶς λέγει τό τέλος τῆς παραβολῆς, ὁ ταπεινός τελῶνης και ὄχι ὁ ὑψηλόφρων Φαρισαῖος. Διότι «ὅποιος ὑψώνει τόν ἑαυτό του θά ταπεινωθεῖ, κι ὅποιος τόν ταπεινώνει θά ὑψωθεῖ». Αὐτό τό τέλος τῆς διηγῆσεως θά πρέπει νά ξάφνιασε ἄρκετά τούς ἀκροατές τοῦ Ἰησοῦ, γιατί ὅλοι πίστευαν στή θρησκευτική ὑπεροχή τῶν Φαρισαίων ἐναντι τῶν ἁμαρτωλῶν τελωνῶν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως θέλει νά ἀνατρέψει τήν ἐπικρατοῦσα γνώμη, πού βλέπει τελείως ἐξωτερικά τίς ἀνθρώπινες ἐκδηλώσεις και νά δείξει ὅτι τά βάθη τῆς καρδιάς, πού βλέπει μόνο ὁ Θεός, δέν συμφωνοῦν πάντα μέ τή φαινομενική ζωή.

Βέβαια πρέπει νά λεχθεῖ πρὸς ἀποφυγή παρεξηγήσεως, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δέν κατηγορεῖ τόν Φαρισαῖο γιατί εἶναι ἐνάρετος ἄνθρωπος και ἐκτελεῖ τά θρησκευτικά του καθήκοντα— ἀλλά τόν κατηγορεῖ γιατί σ' αὐτά στηρίζει τή ζωή του και ὄχι στόν Θεό, γιατί αἰσθάνεται αὐτάρκεια και δέν ὑποπτεύεται καθόλου ὅτι βάση ὅλων τῶν ἀρετῶν εἶναι ἡ ταπείνωση. Ἐπίσης, ὁ Ἰησοῦς δέν ἐπαινεῖ τόν τελῶνη για τήν ἁμαρτωλότητά του, ἀλλά γιατί ἔχει συνείδηση

Κυριακή ΙΣΤ' του Λουκά (Τελῶνου και Φαρισαίου)

αὐτῆς καὶ τοποθετεῖ σωστά τὸν ἑαυτό του μπροστά στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ, ζητώντας τὸ ἔλεός του, γιατί ἀπὸ τὸν Θεὸ περιμένει τὴ σωτηρία του, μὴ ἔχοντας τίποτε δικό του στό ὁποῖο νὰ στηριχτεῖ.

Ἡ παραβολὴ ἀπευθύνεται, ὅπως λέγεται λίγο πρὶν ἀπ' αὐτὴν στό Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ, πρὸς αὐτούς «πού ἦταν σίγουροι γιὰ τὴν εὐσέβειά τους καὶ περιφρονοῦσαν τοὺς ἄλλους», πρὸς ἀνθρώπους δηλ. τοὺς ὁποίους συναντᾶ κανεὶς σέ ὅλες τίς ἐποχές, ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θεωρώντας τὸν ἑαυτό τους θρησκευτικῶς αὐτάρκη καὶ φτασμένο στὴν ἀρετὴ, κατακρίνουν τοὺς ἄλλους, τοὺς θεωροῦν ἀνεπανόρθωτα πεσμένους στὴν ἁμαρτία καὶ ἐνασμενίζονται στό νὰ περιγράφουν τίς τιμωρίες πού ὄρισε ὁ Θεός γι' αὐτούς, ξεχνώντας ὅτι καὶ αὐτοὶ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὴν ἀδέκαστη κρίση τοῦ Θεοῦ. Κι ἐπειδὴ μιὰ τέτοια συμπεριφορὰ ἐμπεριέχει ὑποκρισία, στά Νέα Ἑλληνικά τὸ φαρισαῖος ἀπέβη συνώνυμο τοῦ ὑποκριτῆς.

Ἡ Ἐκκλησία τοποθετώντας τὴν περικοπὴ αὐτὴ ὡς ἀνάγνωσμα στὴν ἀρχὴ τοῦ Τριωδίου θέλει νὰ προφυλάξει τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸν «ὕψηλόφρονα λογισμό» τοῦ Φαρισαίου, πού εἶναι δυνατό νὰ φωλιάζει ἐπίσης καὶ σέ κάθε εὐσεβῆ χριστιανό, καὶ νὰ προβάλει τὸ ὑπόδειγμα τοῦ τελώνη πού μετανοιωμένος γιὰ τὴ ζωὴ του προσεύχεται μέ συντριβή. Ὁ ἀκόλουθος ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας συνοψίζει ἄριστα τὸ μήνυμα τῆς παραβολῆς: «Φαρισαίου φύγωμεν ὑψηγορίαν καὶ τελώνου μάθωμεν τὸ ταπεινὸν ἐν στεναγμοῖς, πρὸς τὸν Σωτῆρα κραυγάζοντες: ἴλαθι, μόνε ἡμῖν εὐδιάλλακτε».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1)

Ⲡ **ΙΕΡΑ ΑΓΡΥΠΝΙΑ** Ⲡ

Τη Δευτέρα 18 Φεβρουαρίου 2019 (8:00 μ.μ.) προς *Τρίτη 19 Φεβρουαρίου 2019 (1:00 π.μ.)* θα τελεστεί στο Ναό μας **Ιερά Αγρυπνία ἐπὶ τὴ μνήμη τῆς Ἁγίας Οσιομάρτυρος Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας**. Θα ψάλλει ὁ Βυζαντινὸς χορὸς 'Ἐν Ψαλτηρίῳ'.

2)

🔔 **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ** 🔔

Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου 2019, Ἅγιος Ελευθέριος Κοιμητηρίου 7:00 π.μ.

Σάββατο 23 Φεβρουαρίου 2019, Ἅγιος Νικόλαος Μαρκ/λου 7:00 π.μ.

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ Τ.Κ. 19003, ΤΗΛ. / FAX: 22990 40040,

email: ag.nikolaosmark@ya400.gr, ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikolaosmark.gr

Κυριακὴ ἸΣΤ' τοῦ Λουκᾶ (Τελώνου καὶ Φαρισαίου)